

DIASZPÓRA
Felsőoktatási Ösztöndíjprogram

DIASZPÓRA FELSŐOKTATÁSI ÖSZTÖNDÍJ- PROGRAM

A DIASZPÓRÁBAN ÉLŐ, TOVÁBBTANULÁS ELŐTT ÁLLÓ FIATALOK KÖRÉBEN VÉGZETT IGÉNYFELMÉRŐ KUTATÁS

Kutatási gyorsjelentés

Tempus Közalapítvány, 2021

IMPRESSZUM

FELELŐS KIADÓ: dr. Varga-Bajusz Veronika főigazgató, Tempus Közalapítvány

A KUTATÁST KÉSZÍTETTE: Study in Hungary Igazgatóság, Tempus Közalapítvány

A KUTATÁSI ÖSSZEFOGLALÓ VÉGLEGESÍTÉSÉBEN RÉSZT VETT:
Kasza Georgina, a Tempus Közalapítvány munkatársa

GRAFIKAI TERVEZÉS, TÖRDELÉS: Keresztesi Rita

KIADJA a Tempus Közalapítvány, 2021.

ISBN 978-615-5319-84-6

Minden jog fenntartva.

További fotók, illusztrációk: © Shutterstock, © AdobeStock

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.

Postacím: 1438, Budapest 70., Pf. 508.

Infó: (06 1) 237 1320

Telefon: (06 1) 237 1300

Fax: (06 1) 239 1329

E-mail: info@tpf.hu

Internet: tka.hu, diasporascholarship.hu

A Tempus Közalapítvány minden pályázataival kapcsolatos információt, pályázati űrlapot, egyéb dokumentumot térítésmentesen bocsát az érdeklődők rendelkezésére, azok kereskedelmi forgalomba nem hozhatók.

A kiadvány a Tempus Közalapítvány megbízásából, a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram keretében, a Külgazdasági és Külügyminisztérium támogatásával készült. A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramot a Külgazdasági és Külügyminisztérium irányításával a Tempus Közalapítvány koordinálja.

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	5
Bevezetés. A kutatás háttere	7
A válaszadók demográfiai és képzési háttere	8
Magyarországi felsőoktatási tanulmányok iránti érdeklődés	10
Magyarországi továbbtanulási motiváció	11
Az ösztöndíjpályázathoz kapcsolódó elvárások	12
Tájékozódás, az ösztöndíjprogrammal kapcsolatos információk megszerzése	12
Összegzés	14
Felhasznált szakirodalom	15
Melléklet	16
I. Magyarországi felsőoktatási tanulmányok iránti érdeklődés	16
II. Magyarországi továbbtanulási motiváció	18
III. Az ösztöndíjpályázathoz kapcsolódó elvárások	19
IV. Tájékozódás	20
V. A válaszadó tanulmányi és szociális háttere	23
Ábra- és táblajegyzék	30

Vezetői összefoglaló

A kutatás célja a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramhoz kapcsolódó jelentkezői igények felmérése, azonosítása volt. Fontos célként jelent meg továbbá, hogy a kutatás eredményei elősegítsék, támogassák az ösztöndíjprogram promócióját, terjesztését, valamint a program finomhangolását. Az adatfelvétel eszköze online kérdőív volt, amely 2020. augusztus és szeptember között nyitva volt a válaszadók előtt. Az adattisztítást követően összesen 177 válaszadó (117 angol nyelvű és 60 magyar nyelvű) válasza került az adatfeldolgozás, illetve az elemzés fázisába.

Az igényfelmérés kidolgozása során fontosak voltak azok a kérdések, amelyek a válaszadók alapvető demográfiai jellemzőit vizsgálták. A válaszadók többsége, 56 százaléka nő, 44 százaléka pedig férfi. A válaszadók átlagos életkora 23-24 év között volt, az életkor módusza 18 év volt. A válaszadók szociális és gazdasági háttérét tekintve, többségük átlagos pénzügyi-gazdasági háttérű családból érkezik.

A magyar kultúrával, nyelvvel és Magyarországgal való kapcsolat kapcsán egy összetett kép rajzolódik ki, amely a kötődés sokféleségét, sokszínűségét sugallja. Ez természetes számos tényezőtől függhet, mint például a befogadó országtól vagy attól, hogy hányad generációs az érintett válaszadó. A kérdőívre főként másod- vagy harmadgenerációs válaszadók válaszoltak. A magyar nyelvtudással kapcsolatban a válaszadók 24 százaléka válaszolta, hogy folyékonyan beszél és ír magyar nyelven, 21 százalék válaszolta, hogy mindennapi beszélgetésben részt tud venni, de összetettebb magyar nyelvű szöveget már nehezebben ért meg. 22 százalékuk egyszerűen ki tudja fejezni magát magyarul, és közel 33 százalékuk csak néhány szót ért, vagy egyáltalán nem beszél magyarul. A válaszadók 53 százaléka aktív tagja diaszpórájában valamely magyar szervezetnek, közösségnek. A közösségek között például magyar iskolák, cserkészcsoportok, néptánc-csoportok, egyházi közösségek szerepelnek.

A válaszadók többsége nagyon motivált a továbbtanulás iránt. A kitöltők között a három legnépszerűbb tudományterület: a művészetek (10,9%), a gazdaságtudományok (10,6%), valamint a társadalomtudományok (10%). A képzési szintet tekintve, azok a válaszadók vannak néhány százalékkal többen (33%), akik alapképzésre jelentkeznének, a mesterképzést választók aránya valamennyivel alacsonyabb (30%). Az integrált, osztatlan mesterképzés iránt érdeklődők aránya 19 százalék. A kérdőív kitöltőinek 14 százaléka érdeklődik doktori képzés iránt. A válaszadók valamivel több, mint fele (51%) angol nyelvű képzésen venne részt, illetve 33 százalékuk magyar nyelvű képzést választana. A válaszadók többsége (79%) végezné a tanulmányait teljes idejű képzésen, diplomaszerezés céljából; ugyanakkor 50 százalék körüli azoknak az aránya, akik csak teljes idejű képzést választanának, és 30 százalékuk inkább bizonytalan, és a rövidebb idejű képzéseket is megjelölt a választási lehetőségek közül.

Az is fontos kérdés, hogy milyen tényezők motiválják a válaszadókat a magyarországi továbbtanulásra. Az egyes motivációs tényezők közül 14 százalékuk választotta azt, hogy szeretne jobban megtanulni magyarul, 13 százalékuk gondolja úgy, hogy szeretné jobban megismerni a magyar kultúrát. Szintén 13 százalék számára fontos, hogy a családja Magyarországról származik, és ugyanennyien szeretnének Magyarországon élni. A válaszadók 11 százaléka számára a fő motivációt az jelenti, hogy szeretne aktív tagja lenni a magyar közösségnek. A kitöltők 10 százaléka jelezte azt, hogy vannak rokonai Magyarországon, és 9 százaléka számára jelent motivációs erőt az, hogy a magyar felsőoktatásnak jó hírneve van. A motivációs tényezők között kevésbé játszanak szerepet olyan push tényezők, mint például, hogy hazájában drága a felsőoktatás, vagy megélhetési szempontból Magyarország egy olcsóbb országban számít.

A kérdőív az ösztöndíjprogrammal kapcsolatos elvárásokra, a pályázati feltételek néhány sarokpontjára is rákérdezett. A pályázati elvárás egy olyan szakmai ajánlás benyújtása, amely valamely diaszpóraszervezettől, vagy külképvisellettől érkezik. A válaszadók 22 százaléka szerint e feltétel teljesítése nehézséget okozna, de sokan válaszolták, hogy nem tudják, hogy ez járna-e nehézséggel. A magyar nyelvtudás fejlesztése a program egyik fontos célja. Az, hogy a jelentkező pályázati feltételként vállalja, hogy tanulmányai alatt nyelvvizsgát tesz magyar nyelvből, a válaszadók 93 százalékának nem okozna nehézséget. A válaszadók nagy aránya, 83 százaléka vállalna közösségi munkát diszpórájában a tanulmányai befejezését követően.

A kérdőív arra is kereste a választ, hogy a lehetséges pályázók elsősorban milyen tájékoztatói, információs forrásokat ismernek, használnak, honnan, mely szervezettől várják leginkább a tájékoztatást, mely szervezetben bíznak meg leginkább. A tájékoztatásnak fontos forrása a studyinhungary.hu honlap, amelyet a válaszadók közel 30 százaléka ismer. Ezenkívül a felsőoktatási intézmények honlapjai is ismert oldalaknak tekinthetők. Ugyanakkor más, tartalmában ide tartozó honlapok, mint a felvi.hu, az oktatas.hu, valamint az eduline.hu kevésbé ismert honlapok. Fontos visszajelzés a pályázat kiírói számára, hogy az ösztöndíjlehetőségekkel kapcsolatban milyen információkra van szükségük a pályázóknak. Talán nem meglepő, hogy a pályázati feltételek (92%) és a megpályázható képzések listája (91%) közel egyformán fontos a pályázók számára, de hasonlóan fontos az ösztöndíjról, annak mértékéről szóló információ (83%) is. A válaszadóknak arra is lehetőségük volt, hogy megnevezzék azokat az információs csatornákat, amelyeken keresztül tájékoztatást várnak el. Talán nem meglepő, hogy a honlapok az elsődleges információs csatornák a válaszadók között: a válaszadók 77 százalék ezen a csatornán keresztül várja el a tájékoztatást. Ennél jóval kisebb arányban szerepel a hírlevél (44%), a Facebook (40%) mint online csatorna.

A pályázató szervezettel bizalmi és információs, tájékoztatói elvárásokat fogalmaztak meg. Fontos visszajelzés ugyanakkor, hogy bár a studyinhungary.hu honlap ismert, a tka.hu honlapot kevésbé, szinte egyáltalán nem ismerik a válaszadók. Mivel magas a spanyol és a portugál anyanyelvű érdeklődők aránya, ezért érdemes lenne az angol és a magyar mellett spanyol és portugál nyelvű tartalmakkal bővíteni a tájékoztatói felületeket, eszközöket.

Bevezetés. A kutatás háttere

A kutatás célja a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramhoz kapcsolódó hallgatói, jelentkezői igények előzetes felmérése, azonosítása volt. Fontos célként jelent meg továbbá, hogy a kutatás eredményei elősegítsék, támogassák az ösztöndíjprogram promócióját, terjesztését, valamint a program finomhangolását. A kutatás épített azokra a kutatásokra, amelyeket a Tempus Közalapítvány évek óta végez a Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogram keretében jelentkezők továbbtanulási motivációiról, elvárásairól, valamint jelentkezési stratégiájukról (Tempus Közalapítvány, 2020).

A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram célja a diaszpórában élő, magyar gyökerekkel rendelkező fiatalok magyar felsőoktatásba való belépésének kiemelt segítése, azáltal, hogy támogatja a teljes idejű (alap, mester, doktori szint) vagy részképzésben történő magyarországi tanulmányaikat. A program emellett a magyar identitású, többgenerációs, diaszpórában élők magyarságtudatának és magyar nyelvtudásának fejlesztését, és a diaszpóra közösség Magyarországhoz való kötődésének erősítését tűzi ki célul (Tájékoztató honlap a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramról, 2020).

A kutatásban az adatfelvétel eszköze az online kérdőív volt, amely négy jól körülhatárolható témát ölelt fel:

- Magyarországi felsőoktatási tanulmányok iránti érdeklődés;
- Magyarországi továbbtanulási motiváció;
- Az ösztöndíjpályázathoz kapcsolódó elvárások;
- Tájékozódás, az ösztöndíjprogramhoz kapcsolódó információszerezés;

Az online kérdőív – igazodva az ösztöndíjprogram céljaihoz – magyar vagy angol nyelven állt a kitöltők rendelkezésére. Az online kérdőívet több csatornán keresztül terjesztette a Tempus Közalapítvány, elsősorban a diaszpóraszervezetek közreműködésének segítségével. Olyan diaszpórában élő fiatalokat, felnőtteket kértek fel válaszadásra, akik érdeklődnek a magyarországi továbbtanulás iránt, illetve továbbtanulási döntés előtt állnak. A kutatás eredményei alapján a válaszadók közel 37 százaléka közvetlenül a helyi magyar szervezettől kapta meg a kérdőívhez szükséges linket, 26 százalékuk a külképviseletől, 22 százalékuk pedig a családon, vagy a barátain, iskolatársain keresztül.

A kérdőív terjesztése 2020. augusztus 26-án kezdődött, a kérdőív kitöltésére szeptember végéig volt lehetősége az érdeklődőknek. 2020. szeptember 21-ig 22 magyar nyelvű és 57 angol nyelvű teljes kitöltés történt, míg a részleges kitöltések száma magyar nyelven 38, angol nyelven 74 volt. Az adattisztítást követően összesen 177 válaszadó válasza került az adatfeldolgozás, illetve az elemzés fázisába: 117 angol nyelvű és 60 magyar nyelvű kérdőívet kitöltő válasza. Fontos megállapítani, hogy ez nem egy reprezentatív felmérés, a célcsoport megfelelő azonosításának, ismeretének hiánya miatt a reprezentativitás nem valósult meg. Ugyanakkor a válaszadói elemszám lehetővé teszi, hogy a célcsoport igényeiről, elvárásairól a leíró elemzés mellett feltáró jellegű következtetéseket is megfogalmazzunk.

A válaszadók demográfiai és képzési háttere

Az igényfelmérés kidolgozása során az egyik nehézséget az jelentette, hogy nem ismert megfelelően az a célcsoport, amelyet a kérdőív igyekezett megszólítani, amely az ösztöndíjpályázat elsődleges célcsoportját jelenti; a diaszpórában élő, magyar identitású továbbtanulni szándékozó fiatalokról, fiatal felnőttekről kevés információval rendelkezünk. Éppen ezért a válaszadók demográfiai és képzési hátterére vonatkozó kérdések a kérdőív fontos tematikus részét alkották. Mivel a részlegesen kitöltött kérdőíveket is bevontunk az elemzésbe, s ez a tematikus rész a kérdőív utolsó blokkja volt, ezért ezen kérdésekre kevesebb számú válasz érkezett, de így is meghatározó számú, 162 válaszadó adatainak feldolgozására került sor (egyek kérdéseknél kisebb elemszámot kaphattunk).

A válaszadók alapvető demográfiai jellemzőit tekintve, többségük, 56 százalékuk nő, 44 százalékuk pedig férfi volt. A válaszadók átlagos életkora 23-24 év között volt, az életkor módusza 18 év volt.

A válaszadók szociális és gazdasági hátterét tekintve, többségük átlagos pénzügyi-gazdasági háttérű családból érkezik, 61 százalékuk a saját pénzügyi helyzetét átlagosnak ítélte meg. Közel 20 százalékuk, saját értékelésük szerint rosszabb anyagi helyzetben van, mint az átlag, és szintén 20 százalék azoknak az aránya, akik viszont az átlagosnál jobbnak értékelik pénzügyi helyzetüket.

A válaszadók nagyobb része (49 százaléka) dél-amerikai országból, főként Brazíliából (17%) és Argentínából (21%) válaszolt, de magas volt (35 százalék) az észak-amerikai terület válaszadóinak aránya is. USA, illetve kettős állampolgárság miatt az USA és valamely más ország állampolgárának a válaszadók közel 15 százaléka vallotta magát. Kanadai, illetve Kanadához kapcsolódva kettős állampolgár a válaszadók 16 százaléka volt. A kitöltők közel 8 százaléka ausztrál és új-zélandi térségben élt a válaszadás időpontjában. A diaszpórában élő magyarok becsült létszámából kiindulva az mondható, hogy az Egyesült Államok, Ausztrália és Izrael magyar közösségeihez kevésbé ért el a kérdőív (A diaszpóra tudományos megközelítése, 2020).

A térségek és az országok közötti, fent és a táblázatokban is látható százalékkülönbségek abból adódnak, hogy a jobb elemezhetőség érdekében a térségi százalékok számításánál a csak magyar állampolgárként (az ösztöndíjprogram céljaival nincs összhangban), illetve ázsiai és afrikai országok állampolgáraként (alacsony elemszámú) azonosított válaszadók kikerültek a térségi szempontok szerinti adatelemzés során. Az elemzés következő részében néhány kérdés esetében a térségek szerinti sajátosságokra is utalni fogunk. A kérdőívben a magyar identitásra vonatkozóan olyan kérdések szerepeltek, mint a magyar nyelvtudás értékelése, a magyar családi és rokonok kapcsolatok, a Magyarországon való tartózkodás okai, illetve a Magyarországgal való kapcsolat minősége. A vállalt magyar háttér, magyar identitás, valamint a diaszpóra közösséghez való kapcsolódás a pályázati feltételek egyik fontos eleme. A válaszadók anyanyelvét tekintve többségük spanyol, angol, magyar és portugál anyanyelvű, illetve sokan kettős anyanyelvűnek vallották önmagukat. A magyar nyelvet közel 37 százalékuk jelölte meg első nyelvként. A magyar nyelvtudással kapcsolatban a válaszadók 24 százaléka válaszolta, hogy folyékonyan beszél és ír magyar nyelven, 21 százalék válaszolta, hogy mindennapi beszélgetésben részt tud venni, de összetettebb magyar nyelvű szöveget már nehezebben ért meg. 22 százalékuk egyszerűen ki tudja fejezni magát magyarul, és közel 33 százalék csak néhány szót ért, vagy egyáltalán nem beszél magyarul. Ez a kép összetett, a magyar nyelvhez, kultúrához való kötődés sokféleségét, sokszínűségét sugallja.

A diaszpóráközösségek egyik fontos ismérve, hogy tagjai szimbolikus vagy objektív kapcsolatban állnak Magyarországgal, a magyar kultúrával, nyelvvel. A kapcsolat sokféleségét, intenzitását jelzi az a kérdés is, amely Magyarországgal, a magyar kultúrával, nyelvvel való kapcsolat erősségére kérdez rá. Ez a különböző intenzitású kapcsolat jól látható az alábbi válaszokból: 37 százalékuknak nagyon erős kapcsolata van, 39 százalékuknak közepesen erős, és nagyjából 16 százalékuknak gyenge kapcsolata van a magyar kultúrával, az országgal a saját megítélésük, véleményük szerint. Mindössze 6 százalékuk válaszolta, hogy egyáltalán nincs kapcsolata a magyar kultúrával, nyelvvel.

A válaszadók nagy részének a kérdésfeltevés időpontjában voltak rokonai, baráti és szakmai kapcsolatai Magyarországon. A válaszadók 51 százalékának van családtagja Magyarországon, 48 százalékának barátja, míg 41 százalékának valamilyen ismerőse jelenleg is hazánkban él. Szakmai kapcsolatokkal ugyanakkor csak a válaszadók 15 százaléka rendelkezett.

A szűkebb családtagokat, a szülőket, a nagyszülőket és a testvéreket, a Magyarországon való tartózkodás, hosszabb idejű itt élés szempontjait, okait elemezve látható különbségek rajzolódnak ki az egyes generációk között. A szülők nagy része, a válaszadók 57 százalékának szülei nem éltek Magyarországon korábban, míg 16 százalékuk családi kötelek miatt, 10 százalékuk munkavégzés és 9 százalékuk tanulmányok végzése céljából korábban már élt Magyarországon. A nagyszülők esetében teljesen más képet láthatunk: mindössze 39 százalékuk nem élt Magyarországon, többségük 34 százalékuk családi kötelek miatt élt életvitelszerűen Magyarországon. Ez az adat is mutatja, hogy többségében másodgenerációs válaszadókról beszélhetünk. A testvérek esetében a szülőktől, nagyszülőktől eltérő képet kapunk: 70 százalékuk soha nem élt Magyarországon. Nagyon kevés válaszadó (8%) testvére élt tanulmányai miatt Magyarországon, és mindössze 3 százaléka munkavégzés céljából. A Magyarországon való hosszabb idejű, életvitelszerű tartózkodás leginkább családi kötelek miatt történt.

A válaszadók 53 százaléka tagja diaszpórájában valamilyen magyar szervezetnek, közösségnek. A közösségek között például magyar iskolák, cserkészcsoporthok, néptánc-csoportok, egyházi közösségek szerepelnek.

Magyarországi felsőoktatási tanulmányok iránti érdeklődés

Az alábbi rész célja a válaszadók továbbtanulási stratégiájának feltárása, a preferált képzési programok azonosítása volt. Kiindulásként fontos megjegyezni, hogy a válaszadók többsége nagyon motivált a továbbtanulás iránt: közel 70 százalékuk erősen motivált a magyarországi tanulmányok elkezdésében, közel 21 százalékuk szintén erősnek értékelte motivációját. Ez a válaszok értelmezését is befolyásolta, hiszen egy olyan válaszadói csoport véleményét, elvárásait olvashatjuk, akik nagymértékben motiváltak a magyarországi továbbtanulásra.

Fontos visszajelzés a felsőoktatási intézmények, és a program további megvalósító szervezetei számára, hogy a célcsoport milyen típusú képzési programok iránt érdeklődik. A képzés nyelve egy fontos választási tényező a továbbtanulás során, és az ösztöndíjprogram céljaihoz is kapcsolódó szempont. A válaszadók valamivel több, mint fele (51,4 %) angol nyelvű képzésen venne részt. Emellett a célcsoportban értelemszerűen magas azoknak az aránya (32,7%), akik magyar nyelvű képzést választanának. A válaszadók 15 százaléka tanulna francia, német vagy egyéb nyelvű képzéseken. Nagyon alacsony, 1 százalék azoknak az aránya, akik nem tudják, hogy milyen nyelven tanulnának szívesen.

Az ösztöndíjprogram számára fontos visszajelzés, hogy a válaszadók milyen időtartamú, célú képzéseket preferálják. A válaszadók többsége (79%) végezné a tanulmányait teljes idejű képzésen, diplomaszerezés céljából, ugyanakkor 50 százalék körül azoknak az aránya, akik csak teljes idejű képzést választanának. A válaszadók közül sokan, 71 százaléka ugyanakkor valamilyen rövidebb idejű képzést (is) választana. Közel 33,3 százalékuk gondolja úgy, hogy elsősorban rész képzésen, kreditek megszerzése céljából szeretnének Magyarországon tanulni. A válaszadók 20 százalékának részéről nyitottság mutatkozik arra, hogy rövidebb idejű szakmai képzéseken, pl. nyári egyetemen vegyenek részt Magyarországon. Előkészítő képzéseket a kitöltők 8,5 százaléka választana.

A képzési szint választását elemezve az látható, hogy azok vannak valamivel többen (32,5%), akik alapképzésre jelentkeznének, a mesterképzést választók aránya valamennyivel alacsonyabb (29,8%). Az integrált, osztatlan mesterképzés iránt érdeklődők aránya 19 százalék. A kérdőív kitöltőinek 14 százaléka érdeklődik doktori képzés iránt.

Az egyes tudományterületek iránti érdeklődés tekintetében nem tapasztalunk nagy szórásokat, de meghatározott érdeklődési irányok jól láthatóak. A kitöltők között a három legnépszerűbb tudományterület: a művészetek (10,9%), a gazdaságtudományok (10,6%), valamint a társadalomtudományok (10,1%). Sokan érdeklődnek az államtudományok (9,3%), az orvos- és egészségtudományok (9,0%), a pedagógusképzés (8,5%), valamint az informatika (7,7%) iránt, és ugyanannyian (6,6%) választanának szakot a bölcsészettudományok területéről, illetve a műszaki területről. A legalacsonyabb érdeklődés a jogi, az agrár, a művészetközvetítés és a sporttudomány képzési területek iránt volt.

A térségek közötti különbségek elemzésére is lehetőség van a képzési területek tekintetében. Az észak-amerikai térségben élők elsősorban az orvos- és egészségtudomány és a bölcsészettudományok iránt érdeklődtek. A dél-amerikaiak több tudományterület iránt érdeklődtek, kevés az egyértelműen preferált képzési terület, de talán nagyobb mértékben a pedagógusképzés és a társadalomtudományok területeket preferálták. Ausztráliából és Új-Zélandból válaszolók pedig a gazdaságtudományok és

a művészetek iránt érdeklődtek leginkább. Ezen adatok is tükrözhetik, hogy az egyes térségekben élők jelentkezési stratégiája eltérő, míg az egyik térségből érkezők jobban fókuszálnak 2-3 képzési területre.

A kérdőív egyes, az ösztöndíjprogram célrendszeréhez kapcsolódó, a program tervezése során előtérbe kerülő, preferált szakok iránti érdeklődésre is rákérdezett. A legnagyobb érdeklődés a kulturális örökség (18%), a magyar mint idegen nyelvtanár (14%), valamint a történelem szak (13%) iránt mutatkozott. Alacsony volt az érdeklődés a népi előadóművészet, a hungarológia, a néprajz és az óvodapedagógus szakok iránt. A válaszadók 9 százaléka válaszolta, hogy egyik szak sem érdekli a felsoroltak közül.

Magyarországi továbbtanulási motiváció

Ahogy a korábbi részben is látható volt, a magyarországi tanulmányok iránt magas motivációjuk van a válaszadóknak. Az is fontos kérdés, hogy milyen faktorok motiválják a válaszadókat a magyarországi továbbtanulásra. Az egyes motivációs tényezők közül 14 százalékuk választotta azt, hogy szeretne jobban megtanulni magyarul, 13 százalékuk gondolja úgy, hogy szeretné jobban megismerni a magyar kultúrát, 13 százalék számára fontos, hogy a családja Magyarországról származik. Szintén 13 százalékuk jelölte be azt, hogy szeretne Magyarországon élni. A válaszadók 11 százaléka számára a fő motivációt az jelenti, hogy szeretne aktív tagja lenni a magyar közösségnek. A kitöltők 10,3 százaléka jelezte azt, hogy vannak rokonai Magyarországon, és 8,8 százaléka számára jelent motivációs erőt az, hogy a magyar felsőoktatásnak jó hírneve van. A motivációs tényezők között kevésbé játszanak szerepet olyan push tényezők, mint például, hogy hazájában drága a felsőoktatás, vagy megélhetési szempontból Magyarország egy olcsóbb országban számít.

A motivációs tényezőkre adott válaszokat térségi szempontból is elemeztük. Bár szignifikáns összefüggés nem látható az eltérő térségek és a különböző motivációs tényezők között, bizonyos tendenciák jól láthatók az egyes, főként a két meghatározó térség között. Az látható, hogy az észak-amerikai térségben élőknek fontos motivációs tényezőt jelent, hogy magyar gyökerekkel rendelkeznek, és jelenleg is élnek rokonai Magyarországon. A dél-amerikai térség diaszporájában élőknel a magyar nyelv tanulása, a magyar kultúra jobb megértése, megismerése nagyobb motivációs tényezővel bír.

A kérdőív rákérdezett továbbá arra is, hogy a továbbtanulási döntés, valamint az egyetemválasztás során kinek a véleményét tartja fontosnak a kitöltő. A válaszok azt mutatják, hogy leginkább a szülők véleménye (25,4%) mérvadó. Hasonlóképpen fontos a Magyarországon tanuló hallgatók (18,6%) és az adott egyetem oktatóinak (18,1%) véleménye is. A kitöltők 13,9 százalékának fontos a karrier- vagy pályaválasztási tanácsadó véleménye, s talán meglepően alacsony azoknak az aránya, akik a barátok és a középiskolás tanárok tanácsát tartják fontosnak a továbbtanulási döntésük, pályázatuk során.

Az ösztöndíjpályázathoz kapcsolódó elvárások

A kérdőív e tematikus része az ösztöndíjprogrammal kapcsolatos elvárásokra, a pályázati feltételek néhány sarokpontjára kérdezett rá. Mivel a kérdőív kidolgozásával párhuzamosan került sor a pályázati feltételek véglegesítésére is, ezért a jelenleg (2020. december) érvényben lévő, végleges feltételek nem mindegyikére kérdezett rá a kérdőív.

A pályázati szakaszban elvárás a jelentkezőkkel szemben egy olyan szakmai ajánlás benyújtása, amely valamely diaszpóraszervezettől, vagy külképviselettől érkezik. A válaszadók 22 százaléká szerint e feltétel teljesítése a pályázat során nehézséget okozna, de sokan válaszolták, hogy nem tudják, hogy ilyen típusú ajánlás megszerzése járna-e nehézséggel. Ugyanakkor 46 százalékuk válaszolta, hogy szerintük ennek beszerzése nem jelenthet problémát.

Korábban már részben utaltunk arra, hogy a magyar nyelv használata, a magyar nyelvtudás fejlesztése a program egyik fontos célja. Ehhez kapcsolódóan, a jelentkező pályázati feltételként vállalja, hogy tanulmányai alatt nyelvvizgát tesz magyar nyelvből; ez a válaszadók 93 százalékának nem okozna nehézséget. Szintén fontos kérdés, hogy milyen tervei vannak a jelentkezőnek, az ösztöndíjprogram iránt érdeklődőnek a végzettség megszerzése után. Közel 59 százalékuk válaszolta, hogy szeretne Magyarországon maradni, 36 százalékuk még nem tudja, és mindössze 6 százalékuk válaszolta, hogy nem maradna Magyarországon. A válaszadók nagy aránya, 83 százaléka vállalna közösségi munkát diszpórájában a tanulmányai befejezését követően.

Összefoglalásként elmondható, hogy a vizsgált pályázati feltételek teljesítése nem okozna nehézséget a pályázók többségének, ugyanakkor e kérdésközpontban is jól kirajzolódik az a válaszadói csoport (a válaszadók 40-50 százaléka), amely az ösztöndíjprogram valós célcsoportját jelenthetik.

Tájékoztató, az ösztöndíjprogrammal kapcsolatos információk megszerzése

A kérdőív ezen tematikus része arra kereste a választ, hogy a lehetséges pályázók elsősorban milyen tájékoztatói, információs forrásokat ismernek, használnak, honnan, mely szervezettől várják leginkább a tájékoztatást, mely szervezetben bíznak meg leginkább. Korábban látható volt, hogy a fiatal válaszadók aránya magas, valószínűleg kevésbé rendelkeznek tapasztalatokkal a pályázatok benyújtásával kapcsolatban. Ugyanezt igazolja az a kérdés, amely a korábbi szociális vagy tanulmányi alapon elnyert ösztöndíjakra kérdezett rá. A válaszadók 29 százaléka kapott korábban ösztöndíjat. Korábban már jeleztük, hogy a kérdőív terjesztése leginkább a helyi magyar szervezeteken keresztül valósult meg, amelyekkel a válaszadók valószínűsíthetően rendszeres kapcsolatban állnak.

A tájékozódásnak fontos forrása a studyinhungary.hu honlap, amelyet a válaszadók közel 30 százaléka ismer. Ezenkívül a felsőoktatási intézmények honlapjai is ismert oldalaknak tekinthetők. Ugyanakkor más, tartalmában ide tartozó honlapok, mint a felvi.hu, az oktatas.hu, valamint az eduline.hu kevésbé ismert honlapok. Szintén kevésbé ismert honlap a tka.hu, amelynek terjesztésén, ismertségének növelésén, e célcsoport körében, mindenképp fontos lenne dolgozni a következő években. A program hivatalos honlapja a kérdőív kidolgozásakor még nem készült el, ezért erre a kérdőív nem kérdezett rá.

Fontos visszajelzés a pályázat kiírói számára, hogy az ösztöndíjlehetőségekkel kapcsolatban milyen információkra van szükségük a pályázóknak. Talán nem meglepő, hogy a pályázati feltételek (92%) és a megpályázható képzések listája (91%) közel egyformán fontos a pályázók számára, de hasonlóan fontos az ösztöndíjról, annak mértékéről szóló információ (82,5%) is. A magyar felsőoktatásról (63%), illetve a magyarországi megélhetési költségekről (59%) szóló információkat már kevesebben tartják fontosnak. A megpályázható képzésekkel kapcsolatban a felvételi követelmények a legfontosabbak (90%), de a képzési programot nyújtó intézményekről is fontos, hogy megfelelő információ álljon a jelentkezők számára (78%). Az oklevél elismerése (56%), valamint az adott intézmény/képzés nemzetközi rangsorban elfoglalt helye (55%) már a válaszadók kisebb arányát érdekli. Hasonló érdeklődés mutatkozott a szakok kimeneti követelményei iránt is (55%). Az azonban egyértelműnek látszik, hogy valamennyi felsorolt szempontot fontosnak tartanak a pályázók, de az egyes szempontok súlyában azért láthatók a különbségek.

A kérdőív arra is rákérdezett, hogy a válaszadó elsősorban kitől, mely szervezettől vár információt, tájékoztatást az ösztöndíjlehetőséggel kapcsolatban. A válaszlehetőség közül kiemelkedik a Tempus Közalapítvánnyal szembeni elvárás, a válaszadók 74 százalék vár tájékoztatást a pályázatot kiíró szervezettől. Ennél jóval alacsonyabb arányban szerepel a helyi magyar szervezet (41%), a területileg illetékes külképviselet (37%). Talán meglepően alacsony azoknak az aránya, 35 százalék, akik a választott egyetem munkatársaitól várnak információt az ösztöndíjlehetőséggel kapcsolatban.

A válaszadóknak arra is lehetőségük volt, hogy megnevezzék azokat az információs csatornákat, amelyeken keresztül tájékoztatást várnak el. Talán nem meglepő, hogy a honlapok az elsődleges információs csatornák a válaszadók között: a válaszadók 77 százalék ezen a csatornán keresztül várja el a tájékoztatást. Ennél jóval kisebb arányban szerepel a hírlevél (44%), a Facebook (40%) mint online csatorna. A személyes jelenlétén alapuló, de online rendezvényeket a válaszadók 28 százaléka jelölte meg fontos információs szolgáltatásként. A nyomtatott tájékoztató kiadványokat kevesen tartják fontosnak; 15 százalékuk válaszolta, hogy ezen a csatornán vár el tájékoztatást.

A jelentkezők döntését számos tényező befolyásolja. A kérdőív arra is rákérdezett, hogy kitől, honnan kapott információ befolyásolja leginkább a válaszadó döntését. A pályázatot szervező szervezet hitelessége nagyon fontos, elsődleges, de a honlapokon olvasottak, valamint a diaszpóra szervezet munkatársainak véleménye is fontos. Ezt követően a szülők, illetve a felsőoktatási intézmények munkatársainak, illetve oktatóinak véleménye is fontos. Ennél alacsonyabb arányban a barátok, iskolatársak és nagyszülők véleménye szerepel.

Összegzés

A kutatás tervezése során az egyik nehézséget az jelentette, hogy a diaszpórában élő, továbbtanulni szándékozó fiatalokról, felnőttekről kevés információval rendelkezünk. Ez a kutatás közelebb hozta ezt a célcsoportot. Ugyanakkor a válaszadók közül kirajzolódik egy olyan célcsoport (a válaszadók 50-60 százaléka), akik az ösztöndíjprogram tényleges célcsoportját jelenthetik. A válaszadók – több, fontos szempont szerint megállapítva – egy olyan, főként másodgenerációs, diaszpórában élő fiatalok, akik a magyar nyelvvel, magyar kultúrával sokféle, változatos intenzitású, és térségenként eltérő kapcsolatban vannak. A válaszadók többsége fiatal, magas volt a női válaszolók aránya. Jelenleg két térség, a dél-amerikai és az észak-amerikai térség valamely országának állampolgárai. A térségek szerinti elemzés azt mutatja a válaszadók különböző, eltérő továbbtanulási stratégiáját, a mögöttes motivációjukat.

A kérdőívre válaszolók a magyarországi továbbtanulás iránt erős motivációt mutattak, ugyanakkor a válaszadók 50-60 százaléka az a válaszadói csoport, amely az ösztöndíjprogram valódi célcsoportját jelentheti. Ezt mutatják egyrészt a továbbtanulási szándékok, valamint a magyar közösséghez való kötődés egyes jellemzői. E csoportban felülreprezentáltak a nők, valamint a helyi közösségek aktív tagjai.

A pályázató szervezettel bizalmi és információs, tájékoztatási elvárásokat fogalmaztak meg. Fontos visszajelzés ugyanakkor, hogy bár a studyinhungary.hu honlap ismert, a tka.hu honlapot kevésbé, szinte egyáltalán nem ismerik a válaszadók. Mivel magas a spanyol és a portugál anyanyelvű érdeklődők aránya, ezért érdemes lenne az angol és a magyar mellett spanyol és portugál nyelvű tartalmakkal bővíteni a tájékoztatási felületeket, eszközöket.

Felhasznált szakirodalom

A diaszpóra tudományos megközelítése. (2020).

Forrás: www.korosiprogram.hu

Tájékoztató honlap a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogramról. (2020).

Forrás: diasporascholarship.hu

Tempus Közalapítvány. (2020). Jelentkezési és továbbtanulási stratégiák a Stipendium Hungaricum program keretében.

Forrás: tka.hu/nemzetkozi/14286/jelentkezési-es-tovabbtanulási-stratégiák-a-stipendium-hungaricum-program-keretében

Melléklet

I. Magyarországi felsőoktatási tanulmányok iránti érdeklődés

Az alábbi táblázatok azt ábrázolják, hogy miként viszonyul a válaszadó diplomások, hallgatók köre (minta) a populációhoz. A képzési programok a válaszadó diplomások, hallgatók által elvégzett képzési programok megoszlásait tartalmazza.

1. táblázat. *Mennyire motivált abban, hogy Magyarországon tanuljon?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása (%)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
– egyáltalán nem vagyok motivált;									– teljes mértékben motivált vagyok
1,7 %	1,7 %	0,6 %	0,6 %	2,8 %	0,6 %	4,5 %	15,8 %	6,2 %	63,8 %

(1 – egyáltalán nem vagyok motivált; 10 – teljes mértékben motivált vagyok, NT/NV – Nem tudok, nem akarok válaszolni)

2. táblázat. *Ha Magyarországon tanulhatna, tervei szerint milyen nyelvű képzésben venne részt?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék
Angol nyelvű képzésen	143	51,4 %
Magyar nyelvű képzésen	91	32,7 %
Egyéb idegen nyelvű képzésen	20	7,2 %
Francia nyelvű képzésen	12	4,3 %
Német nyelvű képzésen	10	3,6 %
Nem tudom	2	0,7 %

3. táblázat. *Ha Magyarországon tanulhatna, tervei szerint milyen képzési formában tanulna?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék	Százalék (több válaszlehetőség)
Teljes idejű képzésen, diplomaszerezés céljából	140	79,1 %	52
Részképzésen, kreditek megszerzése, kurzusok elvégzése céljából	59	33,3 %	21,9
Rövidebb idejű szakmai képzéseken, pl. nyári egyetem (kreditszerzés vagy szakmai képzés céljából)	35	19,8 %	13
Előkészítő képzésen	15	8,5 %	5,6
Egyéb formában	15	8,5 %	5,6
Nem tudom	5	2,9 %	1,9

4. táblázat. *Ha Magyarországon tanulhatna, tervei szerint milyen képzési szinten tanulna? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása*

	Fő	Százalék
Bachelor	86	32,5 %
Master	79	29,8 %
Integrált mesterképzés, osztatlan képzés (magyarázat)	50	18,9 %
Doktori (PhD/DLA) képzési szinten	37	14 %
Nem tudom	13	4,9 %

5. táblázat. *Ha Magyarországon tanulhatna, tervei szerint milyen tudományterületeken tanulna? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása*

	Fő	Százalék
Művészet	41	10,9 %
Gazdaságtudományok	40	10,6 %
Társadalomtudomány	38	10,1 %
Államtudományi	35	9,3 %
Orvos- és egészségtudomány	34	9,0 %
Pedagógusképzés	32	8,5 %
Informatika	29	7,7 %
Bölcészettudomány	25	6,6 %
Műszaki	25	6,6 %
Természettudomány	19	5 %
Jogi	18	4,8 %
Agrár	17	4,5 %
Művészetközvetítés	11	2,9 %
Sporttudomány	8	2,1 %
Nem tudom	5	1,3 %

6. táblázat. Az alábbi képzési programok közül érdekli-e Önt valamely képzési program? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék
Kulturális örökség	75	17,9%
Magyar mint idegen nyelv tanár	58	13,8%
Történelem	56	13,3%
Nem, egyik sem érdekel	38	9,0%
Magyar alapképzési szak	34	8,1%
Tanító	31	7,4%
Szőlész-borász	29	6,9%
Néptáncművész (mesterképzés)	23	5,5%
Előadó-művészet (népi ének, népi vonós, népi pengetős, népi fúvós, népi cimbalom előadóművész)	23	5,5%
Hungarológia (mesterszakon induló képzés)	22	5,2%
Néprajz	19	4,5%
Óvodapedagógus	12	2,9%

II. Magyarországi továbbtanulási motiváció

7. táblázat. Mi motiválja, miért jelentkezne magyarországi felsőoktatási intézménybe? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék
Szeretnék megtanulni jobban magyarul	120	14,1%
Szeretném jobban megismerni a magyar kultúrát	111	13%
Fontos nekem, hogy a családom Magyarországról származik	110	12,9%
Szeretnék Magyarországon élni	107	12,6%
Szeretnék aktívabb tagja lenni a magyar közösségnek	93	10,9%
Vannak rokonaim Magyarországon	88	10,3%
Magyar felsőoktatásnak jó hírneve van	75	8,8%
Vannak barátaim Magyarországon	58	6,8%
Diplomát szeretnék szerezni, és csak ösztöndíj segítségével tudom megvalósítani	37	4,3%
Hazámban nagyon drága a felsőoktatás	27	3,2%
Megélhető szempontból olcsóbb ország	19	2,2%
Egyéb	4	0,5%
Nem vagyok motivált a magyarországi továbbtanulásban	3	0,4%

8. táblázat. *A továbbtanulási döntés, egyetemválasztás során kinek a véleményét tartja fontosnak? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása*

	Fő	Százalék
Szülők	108	25,4%
Hallgatók, aki(k) Magyarországon tanul(nak)	79	18,6%
Oktatók az egyetemen	77	18,1%
Karriertanácsadó, pályaválasztási tanácsadó	59	13,9%
Partner / Más családtag	39	9,2%
Barátok	37	8,7%
Középiskolás tanár(ok)	15	3,5%
Egyéb	11	2,6%

III. Az ösztöndíjpályázathoz kapcsolódó elvárások

9. táblázat. *Jelenleg hogyan értékelné Magyarországgal, a magyar kultúrával, nyelvvel való kapcsolatát? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása (%)*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
– nincs kapcsolatom									– nagyon erős a kapcsolat
6,2%	1,1%	1,7%	2,8%	9,6%	10,2%	14,1%	14,7%	10,2%	27,1%

10. táblázat. *Ha Magyarországon szeretne tanulni, az ösztöndíj-pályázatnál, nehézséget okozna-e diaszpóra szervezettől, külképviselettől származó ajánlás benyújtása (a pályázat részeként)? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása*

	Fő	Százalék
Igen	38	21,5%
Nem	82	46,3%
Nem tudom	57	32,2%

11. táblázat. *Ha Magyarországon végezné tanulmányait, azt követően szeretne-e Magyarországon maradni? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása*

	Fő	Százalék
Igen	104	58,8%
Nem	10	5,6%
Nem tudom	63	35,6%

12. táblázat. *Ha Magyarországon végezné tanulmányait, vállalna-e közösségi munkát a diaszpórájában a tanulmányai befejezését követően?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék
Igen	146	82,5%
Nem	4	2,3%
Nem tudom	27	15,3%

13. táblázat. *Ha Magyarországon végezné tanulmányait, vállalná-e, hogy tanulmányai alatt nyelvvizsgát tesz magyar nyelvből?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék
Igen	164	92,7%
Nem	4	2,3%
Nem tudom	9	5,1%

14. táblázat. *Ha Magyarországon végezné tanulmányait, a befejezést követően tagja lenne-e az alumni közösségnek?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék
Igen	135	0,6%
Nem	1	76,3%
Nem tudom	41	23,2%

IV. Tájékozódás

15. táblázat. *Kin keresztül jutott el Önhöz a kérdőív linkje?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék
Helyi magyar szervezet (pl. kulturális közösség, magyarház, cserkészszövetség stb.)	78	36,6%
Küldképviselőt	56	26,3%
Szülő, nagyszülő, testvér, rokon	39	18,3%
Iskolatárs, barát	8	3,8%
Középiskolai tanár	4	1,9%
Oktató	5	2,3%
Online felületen	23	10,8%

16. táblázat. *Jelölje meg, hogy melyiket ismeri a következő oldalak közül? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása*

	Fő	Százalék
studyinhungary.hu (magyarországi felsőoktatási tanulmányok népszerűsítése külföldi hallgatók számára)	70	29,7%
Konkrét felsőoktatási intézmény honlapja	34	14,4%
felvi.hu (felsőoktatási felvételi honlap)	19	8,1%
oktatas.hu (Oktatási Hivatal honlapja)	17	7,2%
eduline.hu (oktatási hírportál)	14	5,9%
tka.hu (a pályázatot kiíró szervezet honlapja)	7	3,0%

17. táblázat. *Milyen információra van szüksége az ösztöndíj-lehetőséggel kapcsolatban? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása*

	Fő	Százalék
Pályázati feltételek (határidő, szükséges dokumentumok stb.)	162	91,5%
Megpályázható képzési programok listája	161	91,0%
Ösztöndíj mértéke	146	82,5%
Információ a magyar felsőoktatásról	112	63,3%
Megélhetési költségek Magyarországon	104	58,8%

18. táblázat. *Milyen információra van szüksége a választható képzéssel kapcsolatban? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása*

	Fő	Százalék
Felvételi követelmények	160	90,4%
Képzési programot indító intézménnyel kapcsolatos információ	138	78,0%
Oklevél elismerése	100	56,5%
Az adott intézmény és/vagy képzési program különböző nemzetközi rangsorban elfoglalt helye	98	55,4%
A szakok kimeneti követelményei	97	54,8%

19. táblázat. *Kitől vár információt az ösztöndíj-lehetőséggel kapcsolatban?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék
Felvételi követelmények	160	90,4%
Képzési programot indító intézménnyel kapcsolatos információ	138	78,0%
Oklevél elismerése	100	56,5%
Az adott intézmény és/vagy képzési program különböző nemzetközi rangsorban elfoglalt helye	98	55,4%
A szakok kimeneti követelményei	97	54,8%

20. táblázat. *Milyen csatornán vár információt az ösztöndíj-lehetőséggel kapcsolatban?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

	Fő	Százalék
Honlap	136	76,8%
Hírlevél	78	44,1%
Facebook	70	39,5%
Rendezvények, információs napok (online)	50	28,2%
Nyomatott tájékoztató kiadványok	27	15,3%
Egyéb	18	10,2%

21. táblázat. *Kitől vagy honnan kapott információ befolyásolja döntését abban, hogy megpályázza-e az ösztöndíjat?* kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása

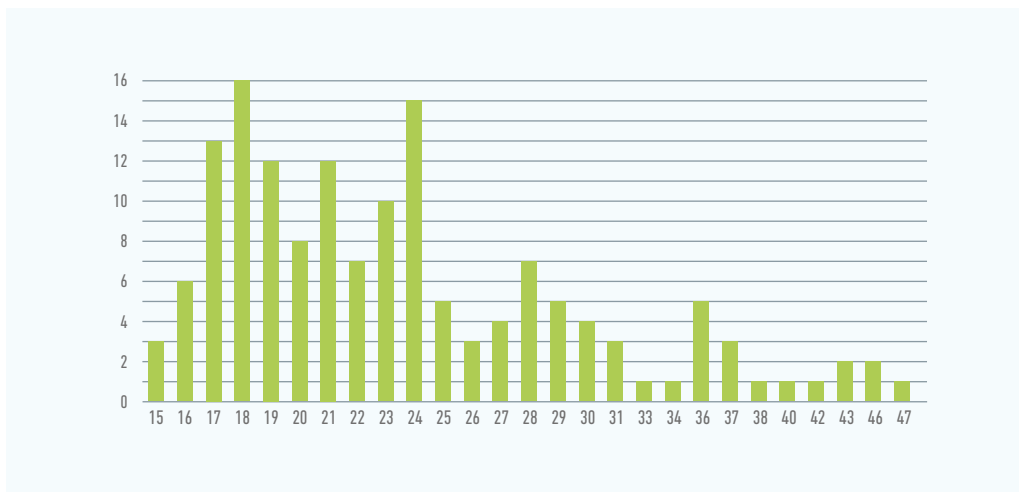
	Fő	Százalék
A pályázató szervezet	92	52,0%
A honlapon olvasottak	88	49,7%
Diaszpóra szervezet munkatársa	75	42,4%
Szülők	68	38,4%
Felsőoktatási intézményi munkatársa	50	28,2%
A felsőoktatási intézmény oktatója	41	23,2%
Barátok, iskolatársak	20	11,3%
Nagyszülők	6	3,4%

V. A válaszadó tanulmányi és szociális háttere

22. táblázat. A válaszadók neme (férfi, nő, egyéb)

Nem	Fő	Százalék
Férfi	72	44,4%
Nő	90	55,6%
Összesen	162	100,0%

1. ábra. A válaszadó életkor szerinti megoszlása (fő)

23. táblázat. A válaszadók anyanyelve

Anyanyelv	Fő	Százalék
angol	25	15,8%
angol, francia, magyar	1	0,6%
angol, magyar	23	14,6%
angol, portugál, magyar	1	0,6%
angol, urdu, pashto, punjabi, hindi	1	0,6%
arab	1	0,6%
arab, angol	1	0,6%
arab, francia	1	0,6%
arab, francia, angol	1	0,6%
arab, magyar	1	0,6%
francia	1	0,6%
héber	2	1,3%
héber, angol	1	0,6%
hindi	1	0,6%
indonéz, angol és orosz	1	0,6%
magyar	24	15,2%
magyar, angol, német	1	0,6%
maláj, angol	1	0,6%
német, magyar	2	1,3%
norvég	1	0,6%
orosz	1	0,6%
portugál	23	14,6%
portugál, magyar	1	0,6%
portugál, magyar, angol	1	0,6%
portugál, spanyol, francia, magyar	1	0,6%
portugál, spanyol, magyar	1	0,6%
sindhi	1	0,6%
spanyol	33	20,9%
spanyol, angol	1	0,6%
spanyol, angol, magyar	1	0,6%
spanyol, magyar	2	1,3%
ukrán	1	0,6%
Összesen	158	100,0%

24. táblázat. A válaszadók állampolgárság szerinti országa

Ország	Összeg	Százalék
Angola	1	0,6%
Argentína	24	15,1%
Argentína, Magyarország	6	3,8%
Argentína, Olaszország	2	1,3%
Ausztrália	1	0,6%
Ausztrália, Magyarország	1	0,6%
Brazília	17	10,7%
Brazília, Franciaország, Magyarország	1	0,6%
Brazília, Magyarország	10	6,3%
Chile, Venezuela	1	0,6%
Dél-Afrikai Köztársaság	1	0,6%
Egyesült Királyság, Magyarország	1	0,6%
Ghána	3	1,9%
Guatemala	1	0,6%
India	1	0,6%
Indonézia	1	0,6%
Izrael, Magyarország	3	1,9%
Jordánia, Magyarország	1	0,6%
Kanada	10	6,3%
Kanada, Magyarország	12	7,5%
Kanada, Magyarország, Románia	2	1,3%
Kanada, Románia	1	0,6%
Kazahsztán	2	1,3%
Magyarország	9	5,7%
Magyarország, Hollandia	1	0,6%
Magyarország, Svájc	1	0,6%
Magyarország, Ukrajna	1	0,6%
Malaysia	1	0,6%
Marokkó	2	1,3%
Mexikó	1	0,6%
Németország	1	0,6%
Norvégia	1	0,6%
Norvégia, Magyarország	1	0,6%
Pakisztán	3	1,9%
Szíria	1	0,6%
Új-Zéland	2	1,3%
Új-Zéland, Magyarország	7	4,4%
Uruguay, Magyarország	1	0,6%
USA	6	3,8%
USA, Ausztrália, Magyarország	1	0,6%
USA, Brazília, Magyarország	1	0,6%
USA, Magyarország	14	8,8%
Venezuela	1	0,6%
Végösszeg	159	100,0%

25. táblázat. Állampolgársága szerinti ország térségek szerint

	Fő	Százalék
Észak-Amerika	47	35,3%
Dél-Amerika	65	48,9%
Európa	10	7,5%
Ausztrália és Új-Zéland	11	8,3%
Összesen	133	100,0%

26. táblázat. Hogyan ítéli meg pénzügyi helyzetét a saját országában? kérdésre adott válaszok megoszlása

	Fő	Százalék
Sokkal rosszabb, mint az átlag	15	9,3%
Kicsit rosszabb, mint az átlag	17	10,5%
Átlagos	99	61,1%
Valamivel jobb, mint az átlag	24	14,8%
Sokkal jobb, mint az átlag	7	4,3%
Összesen	162	100,0%

27. táblázat. Hogyan ítéli meg magyar nyelvtudását? kérdésre adott válaszok megoszlása

	Fő	Százalék
Nem beszélek magyarul	25	15,4%
Néhány szót értek magyarul	29	17,9%
Nagyon egyszerűen ki tudom fejezni magam magyarul	35	21,6%
Mindennapi beszélgetésben részt tudok venni, egyszerűen fogalmazott szöveget megértek, de az összetettebb írott vagy hallott szöveg megértése nehézséget okoz	34	21,0%
Folyékonyan beszélek és írok magyar nyelven	39	24,1%
Összesen	162	100,0%

28. táblázat. Magyarországi életvitelszerű tartózkodást érintően melyik állítás vonatkozik Önre? kérdésre adott válaszok megoszlása

	Fő	Százalék
Tanulmányok végzése miatt éltem Magyarországon	15	22,1%
Tanulmányok végzése céljából jelenleg is Magyarországon tartózkodom	11	16,2%
Munkavégzés miatt éltem Magyarországon	6	8,8%
Munkavégzés céljából jelenleg is Magyarországon tartózkodom	5	7,4%
Családi kötelek miatt éltem Magyarországon	25	36,8%
Családi kötelek miatt jelenleg is Magyarországon tartózkodom	3	4,4%
Egyéb	3	4,4%
Összesen	68	100,0%

29. táblázat. *Kérjük, az alábbi táblázatban jelölje, hogy családtagjai közül élt-e valaha valaki Magyarországon életvitelszerűen, és ha igen, milyen célból, indokkal?* kérdésre adott válaszok megoszlása

	szülő	szülő	nagyszülő	nagyszülő	testvér	testvér
Tanulmányok végzése	14	8,8%	7	4,4%	13	8,1%
Munkavégzés	16	10,0%	10	6,3%	5	3,1%
Családi kötelekek	26	16,3%	55	34,4%	19	11,9%
Nem élt Magyarországon	91	56,9%	63	39,4%	112	70,0%
Egyéb	13	8,1%	25	15,6%	11	6,9%

30. táblázat. A Magyarországon élő rokon, baráti és szakmai kapcsolatok

	Fő	Százalék
Barátai	84	47,5%
Családtagja	90	50,8%
Ismerőse	72	40,7%
Szakmai kapcsolatai	26	14,7%

31. táblázat. *Kapott-e korábban szociális vagy tanulmányi alapon ösztöndíjat?* kérdésre adott válaszok megoszlása

	Fő	Százalék
Igen	47	29%
Nem	115	71%
Összesen	162	100%

32. táblázat. *Tagja valamely magyar közösségnek, magyar szervezetnek?* kérdésre adott válaszok megoszlása

	Fő	Százalék
Igen	86	53%
Nem	76	47%
Összesen	162	100%

33. táblázat. A Magyarországon való továbbtanulás motivációi térségek szerint

Melyik régióból érkezett?							
Észak-Amerika		Dél-Amerika		Európa		Ausztrália és Új-Zéland	
Fontos nekem, hogy a családom Magyarországról származik	38	Szeretnék megtanulni jobban magyarul	47	Vannak rokonaim Magyarországon	8	Fontos nekem, hogy a családom Magyarországról származik	12
Vannak rokonaim Magyarországon	35	Szeretném jobban megismerni a magyar kultúrát	40	Szeretnék Magyarországon élni	6	Szeretném jobban megismerni a magyar kultúrát	11
Szeretnék megtanulni jobban magyarul	35	Fontos nekem, hogy a családom Magyarországról származik	38	Vannak barátaim Magyarországon	5	Szeretnék megtanulni jobban magyarul	11
Szeretnék Magyarországon élni	33	Szeretnék Magyarországon élni	37	Magyar felsőoktatásnak jó hírneve van	5	Szeretnék aktívabb tagja lenni a magyar közösségnek	11
Szeretném jobban megismerni a magyar kultúrát	32	Szeretnék aktívabb tagja lenni a magyar közösségnek	33	Szeretném jobban megismerni a magyar kultúrát	4	Vannak rokonaim Magyarországon	10
Szeretnék aktívabb tagja lenni a magyar közösségnek	29	Magyar felsőoktatásnak jó hírneve van	23	Fontos nekem, hogy a családom Magyarországról származik	4	Magyar felsőoktatásnak jó hírneve van	8
Vannak barátaim Magyarországon	23	Vannak barátaim Magyarországon	19	Szeretnék megtanulni jobban magyarul	3	Szeretnék Magyarországon élni	7
Magyar felsőoktatásnak jó hírneve van	21	Vannak rokonaim Magyarországon	18	Szeretnék aktívabb tagja lenni a magyar közösségnek	3	Vannak barátaim Magyarországon	5
Hazámban nagyon drága a felsőoktatás	14	Diplomát szeretnék szerezni, és csak ösztöndíj segítségével tudom megvalósítani	17	Megélhetősi szempontból olcsóbb ország	2	Hazámban nagyon drága a felsőoktatás	1
Megélhetősi szempontból olcsóbb ország	11	Hazámban nagyon drága a felsőoktatás	6	Hazámban nagyon drága a felsőoktatás	2	Diplomát szeretnék szerezni, és csak ösztöndíj segítségével tudom megvalósítani	1
Diplomát szeretnék szerezni, és csak ösztöndíj segítségével tudom megvalósítani	9	Megélhetősi szempontból olcsóbb ország	4	Diplomát szeretnék szerezni, és csak ösztöndíj segítségével tudom megvalósítani	1	Megélhetősi szempontból olcsóbb ország	0
Egyéb	2	Nem vagyok motivált a magyarországi továbbtanulásban	1	Nem vagyok motivált a magyarországi továbbtanulásban	0	Nem vagyok motivált a magyarországi továbbtanulásban	0
Nem vagyok motivált a magyarországi továbbtanulásban	1	Egyéb	1	Egyéb	0	Egyéb	0

34. táblázat. A preferált képzési területek aránya az egyes térségek szerint

Képzési területek		Észak-Amerika	Dél-Amerika	Európa	Ausztrália és Új-Zéland
Agrár	Fő	2	13	0	0
	Régió belüli százalék	4,0%	21,3%	0,0%	0,0%
Államtudomány	Fő	6	13	3	2
	Régió belüli százalék	12,0%	21,3%	30,0%	15,4%
Bölcsészettudomány	Fő	11	6	2	2
	Régió belüli százalék	22,0%	9,8%	20,0%	15,4%
Gazdaságtudomány	Fő	6	12	3	5
	Régió belüli százalék	12,0%	19,7%	30,0%	38,5%
Informatika	Fő	5	12	2	2
	Régió belüli százalék	10,0%	19,7%	20,0%	15,4%
Jogi	Fő	5	5	0	4
	Régió belüli százalék	10,0%	8,2%	,0%	30,8%
Műszaki	Fő	6	13	2	2
	Régió belüli százalék	12,0%	21,3%	20,0%	15,4%
Művészet	Fő	9	16	0	5
	Régió belüli százalék	18,0%	26,2%	,0%	38,5%
Művészetközvetítés	Fő	2	6	0	1
	Régió belüli százalék	4,0%	9,8%	,0%	7,7%
Orvos- és egészségügy	Fő	14	9	2	3
	Régió belüli százalék	28,0%	14,8%	20,0%	23,1%
Pedagógusképzés	Fő	9	15	1	1
	Régió belüli százalék	18,0%	24,6%	10,0%	7,7%
Sporttudomány	Fő	2	3	0	0
	Régió belüli százalék	4,0%	4,9%	,0%	0,0%
Társadalomtudomány	Fő	8	14	3	3
	Régió belüli százalék	16,0%	23,0%	30,0%	23,1%
Természettudomány	Fő	2	12	2	1
	Régió belüli százalék	4,0%	19,7%	20,0%	7,7%

Ábra- és táblajegyzék

1. táblázat.	Mennyire motivált abban, hogy Magyarországon tanuljon? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	13
2. táblázat.	Ha Magyarországon tanulhatna, tervei szerint milyen nyelvű képzésben venne részt? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	13
3. táblázat.	Ha Magyarországon tanulhatna, tervei szerint milyen képzési formában tanulna? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	13
4. táblázat.	Ha Magyarországon tanulhatna, tervei szerint milyen képzési szinten tanulna? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	13
5. táblázat.	Ha Magyarországon tanulhatna, tervei szerint milyen tudományterületeken tanulna? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	14
6. táblázat.	Az alábbi képzési programok közül érdekli-e Önt valamely képzési program? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	14
7. táblázat.	Mi motiválja, miért jelentkezne magyarországi felsőoktatási intézménybe? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	15
8. táblázat.	A továbbtanulási döntés, egyetemválasztás során kinek a véleményét tartja fontosnak? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	15
9. táblázat.	Jelenleg hogyan értékelné Magyarországgal, a magyar kultúrával, nyelvvel való kapcsolatát? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása (%)	16
10. táblázat.	Ha Magyarországon szeretne tanulni, az ösztöndíj-pályázatnál, nehézséget okozna-e diaszpóra szervezettől, külképviselettől származó ajánlás benyújtása (a pályázat részeként)? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	16
11. táblázat.	Ha Magyarországon végezné tanulmányait, azt követően szeretne-e Magyarországon maradni? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	16
12. táblázat.	Ha Magyarországon végezné tanulmányait, vállalna-e közösségi munkát a diaszpórájában a tanulmányai befejezését követően? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	16
13. táblázat.	Ha Magyarországon végezné tanulmányait, vállalna-e, hogy tanulmányai alatt nyelvvizsgát tesz magyar nyelvből? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	16
14. táblázat.	Ha Magyarországon végezné tanulmányait, a befejezést követően tagja lenne-e az alumni közösségnek? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	16
15. táblázat.	Kin keresztül jutott el Önhöz a kérdőív linkje? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	17
16. táblázat.	Jelölje meg, hogy melyiket ismeri a következő oldalak közül? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	17
17. táblázat.	Milyen információra van szüksége az ösztöndíj-lehetőséggel kapcsolatban? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	17

18. táblázat.	Milyen információra van szüksége a választható képzéssel kapcsolatban? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	18
19. táblázat.	Kitől vár információt az ösztöndíj-lehetőséggel kapcsolatban? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	18
20. táblázat.	Milyen csatornán vár információt az ösztöndíj-lehetőséggel kapcsolatban? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	18
21. táblázat.	Kitől vagy honnan kapott információ befolyásolja döntését abban, hogy megpályázza-e az ösztöndíjat? kérdésre adott válaszok százalékos megoszlása	18
22. táblázat.	A válaszadók neme (férfi, nő, egyéb)	19
23. táblázat.	A válaszadók anyanyelve	19
24. táblázat.	A válaszadók állampolgárság szerinti országa	20
25. táblázat.	Állampolgársága szerinti ország térségek szerint	21
26. táblázat.	Hogyan itéli meg pénzügyi helyzetét a saját országában? kérdésre adott válaszok megoszlása	21
27. táblázat.	Hogyan itéli meg magyar nyelvtudását? kérdésre adott válaszok megoszlása	21
28. táblázat.	Magyarországi életvitelszerű tartózkodást érintően melyik állítás vonatkozik Önre? kérdésre adott válaszok megoszlása	22
29. táblázat.	Kérjük, az alábbi táblázatban jelölje, hogy családtagjai közül élt-e valaha valaki Magyarországon életvitelszerűen, és ha igen, milyen célból, indokkal? kérdésre adott válaszok megoszlása	22
30. táblázat.	A Magyarországon élő rokoni, baráti és szakmai kapcsolatok	22
31. táblázat.	Kapott-e korábban szociális vagy tanulmányi alapon ösztöndíjat? kérdésre adott válaszok megoszlása	23
32. táblázat.	Tagja valamely magyar közösségnek, magyar szervezetnek? kérdésre adott válaszok megoszlása	23
33. táblázat.	A Magyarországon való továbbtanulás motivációi térségek szerint	24
34. táblázat.	A preferált képzési területek aránya az egyes térségek szerint	24
1. ábra.	A válaszadó életkor szerinti megoszlása	19

DIASZPÓRA

Felsőoktatási Ösztöndíjprogram